

BUKOVINIAN STATE
MEDICAL UNIVERSITY
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ȘTEFAN CEL MARE
UNIVERSITY
OF SUCEAVA
СУЧАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМ. ШТЕФАНА ЧЕЛ МАРЕ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУСПІЛЬНИХ НАУК ТА ІСТОРІЇ МЕДИЦИНИ

AKTUALINI PYTANNIA SUSPILINIH
NAUK TA ISTORII MEDITSINI
(APSNIM)

CURRENT ISSUES OF SOCIAL
STUDIES AND HISTORY OF
MEDICINE

АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ
ОБЩЕСТВЕННЫХ НАУК
И ИСТОРИИ МЕДИЦИНЫ

ENJEUX ACTUELS DES SCIENCES
SOCIALES ET DE L'HISTOIRE DE
LA MEDECINE

Спільний українсько-румунський науковий журнал
Joint Ukrainian-Romanian scientific journal

2025, 1 (39)

<i>Журнал засновано в 2013 р. Перереєстровано 27.07.2015 р. у Міністерстві юстиції України (Свід. № 21495-11295ПП – Сер. КВ)</i>	<i>Journal started publishing in 2013 year. Re-registered in the Ministry of Justice of Ukraine 27.07.2015 p (Cert.of registr. № 21495-11295ПП – Ser. KB)</i>
<i>Журнал включено до Категорії "Б" Переліку наукових фахових видань України з історичних та філологічних наук (Наказ МОН України № 409 від 17.03.2020 р.)</i>	<i>Journal is on the List of Scientific Professional publication of the Ministry of Education and Science of Ukraine Category «B», entitled to publish main results of dissertations in different fields of Historical sciences and Philological sciences (order № 409 of 17.03.2020)</i>
<i>Журнал включено до Реєстру у сфері медіа (Ріш. № 690 від 07.03.2024 р.; Національна Рада України з питань телебачення та радіомовлення). Ідентифікатор медіа R30-03090.</i>	<i>The Journal is included in the Register in the field of media (Dec. № 690, 07.03.2024; National Council of Ukraine on Television and Radio Broadcasting). Media ID R30-03090.</i>

Editors-in-Chief: Dr. of History, Prof. **Antoni Moysey** (Bukovinian State Medical University)
Dr. of History, Prof. **Stefan Purici** (Ștefan cel Mare University of Suceava)

Executive Editors: Dr. of Philology, Prof. **Antonina Anistratenko**, responsible for the electronic version of the journal

Ph.D., Assoc. Prof. **Yulia Rusnak** (Bukovinian State Medical University)

Ph.D., Assoc. Prof. **Tetyana Nykyforuk** (Bukovinian State Medical University)

Dr. of History, Assoc. Prof. **Harieta Mareci Sabol** (Ștefan cel Mare University of Suceava)

Editors Assistants: Ph.D., Lecturer **Vasile M. Demciuc** (Ștefan cel Mare University of Suceava)

Responsible for the Bibliographic description of the references: Svitlana Tulevska

Journal was registered in the international scientometric and bibliographical database **EBSCO**, **Index Copernicus**, **Directory of Open Access Journals (DOAJ)**, **Ulrichs Web**, **Erih Plus**, **Scientific Indexing Services**, **Index of Turkish Education**, **Infobase Index**, **World Cat**, **DRJI**, **MIAR**, **Root indexing**, has published in database: **Google Scholar**, **SCIARY** (World Wide Science Educational Library), **Scientific periodicals of Ukraine**, **CEEOL** (Germany), **e-library**.

EDITORIAL BOARD:

SOCIAL SCIENCES

History: Prof. *Onoriu Colăcel*, Dr. of History, Ștefan cel Mare University of Suceava (Romania); Assoc. Prof., *Serhiy Dobrshanskyi*, Ph. D., Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University (Ukraine); Assoc. Prof. *Gennadii Kazakevych*, Dr. of History, Taras Shevchenko Kyiv National University (Ukraine); Prof. *Michel Kerautret*, Dr. of History, Ecole des Hautes études en sciences sociales (Paris, France); Prof. *Zenon Kohut*, Dr. of History, Alberta University (Edmonton, Canada); Prof. *Anatoliy Kotsur*, Dr. of History, Taras Shevchenko Kyiv National University (Ukraine); Prof. *Oleksandr Kurochkin*, Dr. of History, M. Rylskiy Institute of Art, Folklore and Ethnology, Academy of Sciences (Kyiv, Ukraine); Prof. *Yuri Makar*, Dr. of History, Academician of the Ukrainian Academy of History, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University (Ukraine); Senior Research Associate *Paul Meerts*, Dr. of History, Institute of International Relations Clingendael (The Hague, Netherlands); Prof. *Olimpia Mitric*, Dr. of History, Ștefan cel Mare University of Suceava (Romania); Prof. *Gheorghe Onișoru*, Dr. of History, Ștefan cel Mare University of Suceava (Romania); Assoc. Prof. *Nataliya Petrova*, Ph. D., I. I. Mechnikov National University of Odesa (Ukraine); Assoc. Prof. *Florin Pintescu*, Dr. of History, Ștefan cel Mare University of Suceava (Romania); Acad. *Stepan Pavliuk*, Dr. of History, Director of the Institute of Ethnology, Academy of Sciences (Ukraine); Acad. *Anna Skrypnyk*, Dr. of History, Director of the Institute of Art Studies, Folklore and Ethnology, Academy of Sciences (Kyiv, Ukraine); Prof. *Andrzej Wawryniuk*, Dr. of History, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Cholmie (Poland);

Philology: Prof. *Bertrand Badiou*, Dr. of Philology, Ecole normale supérieure (Paris, France); Prof. *Piotr Borek*, Dr. of Philology, Head of the Polish Philology Institute Krakiv Pedagogical University (Poland); Assoc. Prof. *Carmen Dărăbuș*, Dr. of Philology, Kliment Ohridski University of Sofia (Bulgaria); Prof. *Mircea A. Diaconu*, Dr. of Philology, Ștefan cel Mare University of Suceava (Romania); Assoc. Prof. *Evelina-Mezalina Graur*, Dr. of Philology, Ștefan cel Mare University of Suceava (Romania); Prof. *Adam Falowski*, Dr. of Philology, Head of the East Slavic Philology Institute Jagiellonian University (Poland); Prof. *Roma Franko*, Dr. Of Philology, University of Saskatchewan (Canada); Assoc. Prof. *Anastasiya Lepetiukha*, Kharkiv national pedagogical university named after H. Skovoroda (Ukraine); Assoc. Prof. *Simona-Aida Manolache*, Dr. of Philology, Ștefan cel Mare University of Suceava (Romania); Chief Research Worker *Anna-Maria Sorescu-Marinkovich*, Dr. of Philology, Balkan Institute at Serbian Academy of Sciences and Art (Belgrad, Serbia); Prof. *Hanna Martynova*, Dr. of Philology, Bohdan Chmelnytskyi Cherkasy National University (Ukraine); Prof. *Ovidiu Morar*, Dr. of Philology, Ștefan cel Mare University of Suceava (Romania); Prof. *Mihaela Violeta Munteanu*, Dr. of Philology, Technical University of Cluj-Napoca (Romania); Prof. *Rodica-Mărioara Nagy*, Dr. of Filology, Ștefan cel Mare University of Suceava (Romania); Prof. *Felix-Narcis Nikolau*, Dr. Of Philology, Lunds universitet (Sweden); Prof. *Antoaneta Olteanu*, Dr. of Philology, Bucharest University (Romania); Assoc. Prof. *Oleksandr Rak*, Ph. D. of Philology, Bukovinian State Medical University (Ukraine); Prof. *Nataliya Rusnak*, Dr. of Philology, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University (Ukraine); Dr. of Filology, Prof. *Svitlana Shabat-Savka*, Ph. D. of Philology, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University (Ukraine);

Philosophy: Prof. *Sorin Tudor Maxim*, Dr. of Philosophy, Ștefan cel Mare University of Suceava (Romania); Prof. *Diego Sanches Mecka*, Dr. of Philosophy, National University of Distance Education (Madrid, Spain); Assoc. Prof. *George Neamțu*, Dr. of Philosophy, Ștefan cel Mare University of Suceava (Romania); Assoc. Prof. *Bogdan Popoveniuc*, Dr. of Philosophy, Ștefan cel Mare University of Suceava (Romania); Assoc. Prof. *Nina Zoriy*, Ph. D. of Philosophy, Bukovinian State Medical University (Ukraine).

HISTORY OF MEDICINE:

Assoc. Prof. *Carmen Cornelia Bălan*, Dr. of Psychology, Ștefan cel Mare University of Suceava (Romania); Dr. med. Dipl.-Psych, MBA, *Gerhardt Dammann*, Chief of Psychiatrische Klinik Münsterlingen and the psychiatric services Thurgau (Switzerland); Prof. *Alexander Fediv*, Dr. of Medicine, Bukovinian State Medical University (Ukraine); Prof. *Oleksandr Ivashuk*, Dr. of Medicine, Bukovinian State Medical University (Ukraine); Prof. *Alfred Prits*, Dr. of Psychology, President of World Psychology Union Head of Psychotherapy and Psychoanalysis Institute in Vienna (Austria); Assoc. Prof. *Nadia Laura Serdenciu*, Dr. of Educational Sciences, Ștefan cel Mare University of Suceava (Romania); Prof. *Viktor Tashchuk*, Dr. of Medicine, Bukovinian State Medical University (Ukraine); Prof. *Dmytro Tyntyuk*, Dr. of Medicine, Chisinau State University of Medicine and Pharmacy N. Testemitsanu (R. Moldova); Prof. *Bohdan Vasylevskiy*, Dr. of Medicine, Chief of Psychosomatik Institute (Warsaw, Poland); Prof. *Vasyl Cheban*, Dr. of Medicine, Bukovinian State Medical University (Ukraine).

Актуальні питання суспільних наук та історії медицини. Спільний українсько-румунський науковий журнал. Серія «Історичні та філологічні науки» || Current issues of Social studies and History of Medicine. Joint Ukrainian-Romanian scientific journal. Series «Historical and philological sciences»/ Редколегія: А. Мойсей, Ш. Пуріч. Чернівці—Сучава: БДМУ. 2025. № 2 (38). 190 с.

ISSN: 2311-9896; EISSN 2411-6181

The actual problems of world history, history of Ukraine, history of religion, ethnogenesis and traditional culture of peoples, archeology, philosophy, linguistics, literature and history of medicine are investigated in the journal. The journal is the international edition according to the sphere of extension and geography of the authors.

ББК 60я53+5г.я43

The journal is published in paper and electronic version with the resolution of the academic council of Higher State Educational Establishment of Ukraine «Bukovinian State Medical University» (Decision № 9. Date: 29.05.2025).

The authors are responsible for the selection, accuracy of given information, citations, proper names, geographical names and other data.

Publishing: 2-4 issues a year. Languages: Ukrainian, English, Romanian.

Address: Ukraine, 58000, Chernivtsi, Heroiv Maidanu str., 3, Department of Social Sciences and Ukrainian Studies.
Tel.:(0372) 520871. **E-mail:** snim@bsmu.edu.ua; society@bsmu.edu.ua

The electronic version of the journal is available on the Web sites: <http://apsnim.bsmu.edu.ua>; <http://doaj.org> (DOAJ); <http://www.irbis-nbuv.gov.ua> (National V.Vernadskijlibrary web-site); <https://journals.indexcopernicus.com/representative/issue/list> (Copernicus ICI).

ЗМІСТ (SUMMARY)

ІСТОРИЧНІ НАУКИ HISTORICAL SCIENCE

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ HISTORY OF UKRAINE

- Мойсей Антоній.** ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА СВВ. АРХАНГЕЛІВ МИХАЇЛА І ГАВРИЇЛА В РОШІ: ВІД ДЕРЕВ'ЯНОЇ ЦЕРКВИ (1768) ДО МУРОВАНОГО ХРАМУ (1900) С. 6-28
Moysey Antoniý. The Orthodox Church of the Sts. Archangels Michael and Gabriel in Roscha: from a Wooden Church (1768) to a Masonry Building (1900)
- Мойсей Антоній, Геруш Ігор, Аністратенко Антоніна.** СЕЛЯНСЬКЕ ЗАВОРУШЕННЯ В РОШІ 1871 Р.: РЕКОНСТРУКЦІЯ МАЛОВІДОМОГО ПРОТЕСТУ ЗА АРХІВНИМИ ДЖЕРЕЛАМИ С. 29-35
Moysey Antoniý, Gerush Igor, Anistratenko Antonina. The peasant uprising in rosha in 1871: a reconstruction of a little-known protest from archival sources
- Юрій Михайло.** ПРОЛЕТКУЛЬТ, УКРАЇНІЗАЦІЯ ТА УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА С. 36-40
Yuriy Mykhailo. Proletkult, Ukrainization and Ukrainian Culture

ВСЕСВІТНЯ ІСТОРІЯ WORLD HISTORY

- Воротняк Іван.** ПОКЛИК МЕЧА Й МАНДРІВ: ІДЕОЛОГІЯ, МАСКУЛІННІСТЬ ТА МОТИВАЦІЯ ВІЙСЬКОВИХ ПОХОДІВ ВІКІНГІВ С. 41-48
Vorotniak Ivan. The call of sword and journey: ideology, masculinity, and the driving forces of viking raids
- Філей Володимир.** ГАБСБУРЗЬКА МОДЕЛЬ ДИНАСТИЧНОГО КОНТРОЛЮ У 15-16 СТ. С. 49-55
Filei Volodymyr. The Habsburg Model of Dynastic Control in the 15th-16th Centuries

ІСТОРІЯ МЕДИЦИНИ HISTORY OF MEDICINE

- Волошинович Наталія.** ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НА ЗАНЯТТЯХ ЗІ СТУДЕНТАМИ: ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ДОСВІДУ ПОЛЬСЬКОЇ СИСТЕМИ ОСВІТИ НА КАФЕДРІ АКУШЕРСТВА ТА ГІНЕКОЛОГІЇ С. 56-60
Voloshynovych Nataliia. Innovative technologies in the classroom with students: implementing the experience of the Polish education system at the Department of Obstetrics and Gynecology.
- Русіна Світлана, Нікоряк Руслана, Ткачук Наталія.** ОПТИМІЗАЦІЯ ПСИХОКОРЕКЦІЙНОЇ РОБОТИ СЕРЕД ПІДЛІТКІВ З ДЕВІАНТНОЮ ПОВЕДІНКОЮ С. 61-63
Rusina Svitlana, Nikoryak Ruslana, Tkachuk Natalia. Optimisation of psycho-correctional work among adolescents with deviant behaviour
- Русіна Світлана, Нікоряк Руслана, Ткачук Наталія.** ЗАСТОСУВАННЯ ПРОФІЛАКТИЧНОЇ РОБОТИ ТА МЕДИКО-СОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ В ПСИХІАТРИЧНІЙ ПРАКТИЦІ С. 64-67
Rusina Svitlana, Nikoryak Ruslana, Tkachuk Natalia. Application of preventive work and medical and social rehabilitation in psychiatric practice

ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ PHILOLOGICAL SCIENCE

МОВОЗНАВСТВО LINGUISTICS

- Никифорук Тетяна, Рак Олександр, Бебих Валентина, Зазуля Ірина.** ТЕОРЕТИЧНЕ ОСМИСЛЕННЯ ДЕФІНІЦІЇ ПОНЯТТЯ «ФАХОВА МОВА» У ЛІНГВІСТИЦІ, ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ТЕРМІН», ВИМОГИ ДО ТЕРМІНА ТА ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ МЕДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ С. 68-72
Nykyforuk Tetyana, Rak Oleksandr, Bebykh Valentyna, Zazulia Iryna. Theoretical understanding of the definition of the concept «specialized language» in linguistics, the definition of the concept «term», requirements for the term and peculiarities of the functioning of medical terminology

УКРАЇНСЬКА МОВА UKRAINIAN LANGUAGE

- Максим Оксана'юк, Струк Іванна.** ДО ПИТАННЯ ПРО СИНТАКСИЧНУ СИНОНІМІЮ ДІЄПРИСЛІВНИКОВИХ ТА ПІДРЯДНИХ КОНСТРУКЦІЙ С. 73-78
Maksymiyk Oksana, Struk Ivanna. On the question of syntactic synonymy of adverbial and subordinate constructions

Руснак Наталія, Кібак Діана, Руснак Юлія, Андрієць Валерія. АНТРОПОНІМИ В ІДІОСТИЛІ ІРЕН РОЗДОБУДЬКО (НА МАТЕРІАЛІ ХУДОЖНІХ ТЕКСТІВ «ГУДЗИК», «ГУДЗИК 2. ДЕСЯТЬ РОКІВ ПО ТОМУ») С. 79-84
Rusnak Natalia, Kibak Diana, Rusnak Yulia, Andriyets Valeria. Anthroponyms in the idiostyle of Iren Rozdobudko (based on the literary texts «Button», «Button 2. Ten Years Later»)

Теслицька Галина. КОМУНІКАТИВНО-СТИЛІСТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ РЕЧЕНЬ З ОДНОРІДНИМИ ЧЛЕНАМИ С. 85-89
Teslitska Halyna. Communicative and stylistic potential of sentences with homogeneous parts

Шабат-Савка Світлана. ОДНОСКЛАДНІ НОМІНАТИВНІ РЕЧЕННЯ В КОНТЕКСТІ ЕКСПРЕСИВІЗАЦІЇ ПИСЬМЕННОСТІ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА С. 90-95
Shabat-Savka Svitlana. Simple nominative sentences and expressive style in Oleksandr Dovzhenko's work.

ГЕРМАНСЬКІ МОВИ GERMAN LANGUAGES

Бебих Валентина, Рак Олександр, Никифорок Тетяна. КОНЦЕПТУАЛЬНЕ МОДЕЛЮВАННЯ СТРУКТУРИ КОНЦЕПТОСФЕРИ «РЕНАВІЛІТАЦІЇ» В АНГЛОМОВНОМУ МЕДИЧНОМУ ДИСКУРСІ: ДЕФІНІЦІЇ, СТРУКТУРА, СИСТЕМНІ ЗВ'ЯЗКИ С. 96-102
Bebykh Valentyna, Rak Oleksandr, Nykyforuk Tetyana. Conceptual modeling of the structure of «rehabilitation» conceptosphere in English medical discourse: definitions, structure, systemic relations.

Стегніцька Любов, Нікіфорчук Жанна, Якимчук Віра. ЕМОТИВНІ ТРИГЕРИ У TED-ПРОМОВАХ З ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ С. 103-109
Stegnitska Liubov, Nykiforchuk Zhanna, Yakymchuk Vira. Emotional triggers in TED-talks on physical rehabilitation.

РОМАНСЬКІ МОВИ ROMAN LANGUAGES

Синиця Валентина, Мироник Олена. ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНИЙ АНАЛІЗ ЛАТИНСЬКИХ СПЕЦИФІЧНИХ ФОБІЙ З ГІПЕРОНІМАМИ *ZOORHOVIA* ET *ENTOMORHOVIA* С. 110-113
Synysia Valentyna, Myronyk Olena. Lexical and semantic analysis of Latin specific phobias with hyperonyms *zoophobia* and *entomophobia*.

Синиця Валентина, Беляєва Олена, Лисанець Юлія, Мироник Олена. ЛІНГВІСТИЧНЕ СПОСТЕРЕЖЕННЯ НАД ЛАТИНСЬКИМИ ТЕРМІНАМИ NOMINA ACTIONIS ГАЛУЗІ РЕАБІЛІТАЦІЇ С. 114-117
Synysia Valentyna, Bielieva Olena, Lysanets Yuliia, Myronyk Olena. A linguistic analysis of latin nomina actionis terms in the field of rehabilitation

ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВО TRANSLATION STUDIES

Наместюк Світлана, Рак Олександр, Нікіфорчук Жанна, Зазуля Ірина. СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА ТА МІФ ПРО ДОНБАС. ФІКЦІЙНІ ТА КРИТИЧНІ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ У ФРАНКОФОННОМУ ПРОСТОРІ С. 118-122
Namestiuk Svitlana, Nykiforchuk Zhanna, Rak Oleksandr, Zazulia Iryna. Contemporary ukrainian literature and the myth of Donbass. Fictional and critical representations in the francophone area

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ METHODOLOGY OF TEACHING IN HIGHER SCHOOL

Даскалюк Оксана, Іваночко Євгенія. КАЗКИ ЯК ДИДАКТИЧНИЙ МАТЕРІАЛ ДЛЯ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК ШКОЛЯРІВ С. 123-127
Daskalyuk Oksana, Ivanochko Yevheniia. The use of fairy tales as educational resources for developing communication skills in school-aged children

Кульбабська Олена. ФОРМИ Й МЕТОДИ РОБОТИ З ФІЛОЛОГІЧНО ОБДАРОВАНИМИ ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ С. 128-132
Kulbabska Olena. Forms and Methods of Work with Philologically Gifted Learners.

Навчук Галина, Навчук Ігор, Собко Діана. ПАТРІОТИЧНА ПІДГОТОВКА НОВОГО ПОКОЛІННЯ УКРАЇНЦІВ В АСПЕКТІ СЬОГОДЕННЯ С. 133-138
Navchuk Halyna, Navchuk Ihor, Sobko Diana. Patriotic education of the new generation of ukrainians in the context of the present day

Семенко Віталій. РОЛЬ НІМЕЦЬКИХ КУЛЬТУРНИХ СТАНДАРТІВ У ВИВЧЕННІ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ С. 139-144
Semenko Vitalii. The role of German cultural standards in learning of the German language.

Шатілова Наталія. КУЛЬТУРА НАУКОВОГО ТЕКСТУ: ТИПОВІ ПОМИЛКИ В РІЗНОЖАНРОВИХ РОБОТАХ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ С. 145-149
Shatilova Nataliia. Culture of scientific text: typical errors in different genre works of philology students

ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО LITERARY STUDIES

Войтенко Леся. НАСИЛЛЯ ЯК КОМУНІКАТИВНА СТРАТЕГІЯ У СУЧАСНІЙ ДРАМАТУРГІЇ
Voitenko Lesia. Violence as a communicative strategy in contemporary dramaturgy C. 150-155

Сиваченко Галина. ПАРРЕСІЯ ЯК ПАМ'ЯТЬ ЖАНРУ І ТЕКСТУ В ТВОРЧОСТІ ВОЛОДИМИРА
ВИННИЧЕНКА-ЕМІГРАНТА (ІНТЕРПРЕТАЦІЯ МІШЕЛЯ ФУКО)
Syvachenko Galyna. Parression as the memory of genre and text in the work of Volodymyr Vynnychenko-emigrant
(interpretation by michel foucault). C. 156-165

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА UKRAINIAN LITERATURE

Аністратенко Антоніна. СУЧАСНІ РОМАНИ В ЖАНРІ АЛЬТЕРНАТИВНОЇ ІСТОРІЇ ЯК РЕАЛІЗАЦІЯ
СУПРОТИВУ УКРАЇНЦІВ РОСІЙСЬКІЙ АГРЕСІЇ (ЧАСТИНА II)
Anistratenko Antonina. Modern novels in the genre of alternative history as an implementation of the resistance of
Ukrainians to russian aggression (the second part) C. 166-173

ПУБЛІЦИСТИКА І ФОЛЬКЛОР PUBLICISTIC STUDIES AND FOLKLORE

Ковалець Лідія. ЗАДЛЯ ВИХОВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ: ФОЛЬКЛОРНО-ЕТНОГРАФІЧНІ
ТЕКСТИ НА СТОРІНКАХ ЧЕРНІВЕЦЬКОГО ДИТЯЧОГО ЖУРНАЛУ 1933-1940 РОКІВ «УКРАЇНСЬКА
ЛАСТІВКА»
Kovalets Lidiia. For the Cultivation of National Identity: Folkloric-Ethnographic Texts in the Pages of the Chernivtsi
Children's Magazine «Ukrainska Lastivka» (1933-1940). C. 174-182

РЕЦЕНЗІЇ REVIEWS

Меленчук Ольга. РЕЦЕНЗІЯ НА КНИЖКУ «ЯРОСЛАВА: СПОГАДИ ПРО ЯРОСЛАВУ МЕЛЬНИЧУК, ЇЇ
ВИБРАНІ СТАТТІ ТА БІБЛІОГРАФІЯ» / УПОРЯД. БОГДАН МЕЛЬНИЧУК, ЛІДІЯ КОВАЛЕЦЬ, ТЕТЯНА
МУРАШЕВИЧ. ЧЕРНІВЦІ: ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «БУКРЕК», 2025. 452 С. 27 С. ІЛ.
Melenchuk Olha. Review of the book «Yaroslava: memoirs of Yaroslava Melnychuk, her selected articles and
bibliography» / editorial. Bohdan Melnychuk, Lydia Kovalets, Tetyana Murashevych. Chernivtsi: Publishing house
«Bukrek», 2025. 452 p. 27 p. Illustrations. C. 183-184

Мойсей Антоній. Рецензія на книгу: Михайло Юрій Війна Росії проти України: парадокси задзеркала. Чернівці,
2025, 400 с.
Moysey Antonyi. Book review: Mykhailo Yuriy. Russia's war against Ukraine: paradoxes of the looking glass. Chernivtsi,
2025, 400 p. C. 185-187

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ СТАТЕЙ (Requirements for the articles) C. 188

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНИЙ АНАЛІЗ ЛАТИНСЬКИХ СПЕЦИФІЧНИХ ФОБІЙ З ГІПЕРОНІМАМИ ZOOPHOBIA ET ENTOMOPHOBIA

Валентина СИНІЦЯ, Олена МИРОНИК

Буковинський державний медичний університет,
м. Чернівці (Україна),
synycja.valentyana@bsmu.edu.ua, myronyk800@ukr.net

LEXICAL AND SEMANTIC ANALYSIS OF LATIN SPECIFIC PHOBIAS WITH HYPERONYMS ZOOPHOBIA AND ENTOMOPHOBIA

Valentyna SYNITSIA, Olena MYRONYK

Bukovinian State Medical University,
Chernivtsi (Ukraine),
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4132-7494>;
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5717-7267>
Researcher ID: B-9950-2017

Valentyna Synitsia, Olena Myronyk. Lexical and semantic analysis of Latin specific phobias with hyperonyms zoophobia and entomophobia. Phobias are considered to be mental disorders. According to the traditional DSM classification (Diagnostic and Statistical Manual of mental disorders), three main types of phobias are generally categorized. There are social phobias, agoraphobia, specific phobias; the last two types have their own subtypes. Each of the types/subtypes of phobias is verbally codified by terms (or terminological combinations). In terms of etymology, many phobias in English can be traced back to Greek or Latin roots.

The purpose of scientific research is to carry out lexical, semantic and etymological analysis of the largest group of isolated (specific) phobias, that denote an irrational fear experienced by adults or children in relation to various kinds of animals and insects.

As a result of the study, 30 terminological units with the hypernym *zoophobia* and 20 with the hypernym *entomophobia* have been selected. At the same time, among the phobias names caused by different types of animals, we identify hyponyms that specify the name of the stimulus and combine them into six subtypes; in the lexical and semantic group with the hypernym *entomophobia* we managed to identify five types of hyponyms.

It has also been found that a significant number of the studied phobias names are characterized by the existence of synonymous pairs, occasionally synonymous chains, which is explained by the traditional approach to the formation of medical terms using Greek and Latin term-forming elements. Analysis of the origin of the initial meaning of the term elements that formed the basis of the studied phobias names indicates a preference for Greek-derived roots; there are fewer hybrid formations with an initial element of Latin origin; the use of roots borrowed from modern languages is rare.

Keywords: *Specific phobias Latin names, lexical and semantic analysis, hypernoms zoophobia and entomophobia.*

Вступ. Фахова діяльність майбутнього лікаря передбачає вільне володіння культурою професійного мовлення, що досягається завдяки формуванню та постійному розвитку термінологічної компетентності. На думку дослідників¹, недооцінювання термінологічного аспекту при опануванні фахової лексики стає однією з причин недостатньої професійної підготовки. Оскільки в основу наукової медичної термінології покладені терміни латинського або грецького походження, дослідження структури та етимології таких термінів, спостереження за відношеннями між гіперонімами, які описують широкий клас понять, та гіпонімами, які описують конкретні елементи цього поняття, актуалізує напрямок нашої розвідки. Проведений аналіз літератури дозволив виявити факт існування численних публікацій стосовно дослідження гіперогіпонімічних відношень на матеріалі таких усталених

терміносистем, як українські терміни з соматичним компонентом (Германович Г. О., 2023), українські терміни генетики (Т. Г. Соколовська, 1999), англійська термінологія косметології та естетичної медицини (Бойко І. І., 2019), англійські терміни на позначення назв хвороб (Рожков Ю. Г., 2021), однак наукових розвідок стосовно латинських клінічних термінів у цьому аспекті нами не виявлено.

Предмет дослідження. В рамках пропонованої статті предметом дослідження стали однослівні терміни-композиції з кінцевим терміноелементом грецького походження -phobia, який може вказувати на *патологічний страх* перед конкретним явищем, напр., пустophobia (гр. φύξ, φύκος + гр. φόβος _{страх}) – патологічний страх темряви, нічний страх та *неприятель, ненависть до чогось*, напр., anthrophobia (+ гр. φόβος _{страх}) – патологічний страх перебувати в товаристві малознайомих людей. Варто

¹ Holinaty O. P., Kharchenko S. S. «Terminologichna kompetentnist yak oboviazkovyi skladnyk kultury profesiinoho movlennia maibutnikh likariv» [Terminological competence as a mandatory component of the professional speech culture of future doctors], *Science and innovation of modern world. Proceeding of the 8th International scientific and practical conference*, 2023, P. 79-84, URL: <https://sci-conf.com.ua/viii-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiyascience-and-innovation-of-modern-world-20-22-04-2023-london-velikobritaniya-arhiv/> [in English].

зазначити, що кінцевий терміноелемент -phobia в межах терміносистеми медичної психології може функціонувати як повноцінний самостійний термін phobia, ає f, під яким розуміється тип психічного розладу, який характеризується надмірним, необґрунтованим страхом перед певним об'єктом, ситуацією, дією або явищем².

Зауважимо, що до аналізу термінів на позначення типів фобій за останні п'ять років зверталися як вітчизняні, так і зарубіжні автори. Зокрема, Савчук Г.О. (2023) вивчала структуру та способи творення термінів-номінантів специфічних фобій на матеріалі латинської мови, а колектив авторів на чолі з доктором гуманітарних наук, професором Sigita Rackevičienė (2020) зацікавилися тематичним дослідженням термінів, що позначають типи фобій, на англійських, литовських та норвезьких новинних сайтах

Об'єктом дослідження ми обрали специфічні (ізолювані) фобії – phobia specifica (separata), задовані в МКХ-10 у розділі V Психічні та поведінкові розлади (F00-F99), зокрема F40-F49. Згідно з визначенням F40, ця група фобій обмежується специфічними ситуаціями, такими як близькість до певних тварин, висота, грім, темрява, польоти, закриті простори, сечовипускання або дефекація в громадських туалетах, вживання певних продуктів, стоматологічні процедури або вигляд крові чи травм. У зв'язку з тим, що специфічні фобії охоплюють величезну кількість термінів³, ми обмежилися вивченням структури та походження найпоширеніших проявів ізолюваних фобій – нав'язливого страху перед тваринами та комахами.

Матеріал та методи дослідження. Для досягнення поставленої мети з опорою на сучасні медичні енциклопедичні словники⁴ та МКХ-10⁵ нами було відібрано 50 термінів. Усі ці терміни є високовмотивованими, що полегшує розуміння концепту; структурно вони характеризуються переважно як двокомпонентні утворення і складаються з кореневої морфеми, яка конкретизує подразник, та кінцевого терміноелемента -phobia.

Результати дослідження. Аналіз відібраних термінів дозволив здійснити умовний поділ їх на дві групи: терміни, початковий компонент яких пов'язаний з назвою тварин – 30 одиниць і 2) терміни, початковий терміноелемент яких стосується назв комах – 20 одиниць. Усі терміни, які належать до першої групи, можна об'єднати під однією загальною назвою – гіперонімом zoophobia (гр. ζῷον тварина + гр. φόβος страх), куди входять назви конкретних фобій, пов'язаних з певним видом тварин; панічний страх перед будь-якими комахами позначається гіперонімом

грецького походження entomophobia (гр. έντομον комаха + гр. φόβος страх) або його гібридним синонімом insectophobia (лат. insectum комаха + гр. φόβος страх).

Опрацювання фактичного матеріалу з гіперонімами zoophobia / entomophobia-insectophobia свідчить про наявність низки гіпонімів, які конкретизують семантичне поле «зоофобія» чи «ентомофобія/інсектофобія».

Отже, серед термінів, які позначають страх перед тваринами, вирізняємо:

1) фобії, об'єднані загальною навою *страх диких тварин* – agrizophobia (гр. άγρός поле + гр. ζῷον тварина + гр. φόβος страх), серед видів якої вирізняються синонімічні терміни lupophobia (лат. lupus, і m вовк + гр. φόβος страх) і lycophobia (гр. λύκος вовк + гр. φόβος страх) – боязнь вовків; pithesophobia

(гр. πίθηκος мавпа + гр. φόβος страх) – страх перед мавпами; lutraphobia (лат. lutra, ає f річкова видра + гр. φόβος страх) – боязнь видр;

Термін agrizophobia є гіпонімом стосовно гіпероніма zoophobia; разом з тим, термін agrizophobia є гіперонімом стосовно перерахованих вище прикладів, тобто, спостерігаємо складні ієрархічні відношення;

2) фобії, асоційовані з назвами *домашніх тварин*, як-от: sarphobia (лат. sarpa коза + гр. φόβος страх) – страх перед козами; bovinophobia (лат. bos, bovis m, f бик, корова + гр. φόβος страх) – боязнь великої рогатої худоби і taurophobia (гр. ταῦρος бик, віл + гр. φόβος страх) – боязнь биків; equinophobia (лат. equinus, a, um кінський, equus, і m + гр. φόβος страх) і hippophobia (гр. ἵππος кінь + гр. φόβος страх). Серед фобій, пов'язаних з страхом перед домашніми тваринами, чільне місце посідає грецький термін ailurophobia (гр. αἷλουρος кішка + гр. φόβος страх) та його синоніми felinophobia (лат. felinus, a, um кошачий, felis (feles), is f кішка + гр. φόβος страх), galeophobia (гр. γαλή ласка), gatophobia (ісп. gato кішка, лат. catta, ає f кішка + гр. φόβος стр) – нав'язлива боязнь кішок; caninophobia (лат. canis, is m, f собака + гр. φόβος страх) = cynophobia/kynophobia (гр. κύων собака + гр. φόβος страх) – страх перед собаками;

3) фобії, пов'язані з ірраціональним страхом перед *різними видами риб*. Низку цих фобій очолює термін грецького походження ichthyophobia (гр. ιχθύς риба + гр. φόβος страх); сюди ж уналежнюємо два терміни грецького походження galeophobia (гр. γαλέος маленький акула + гр. φόβος страх) та selachophobia (гр. σέλαχος акула), якими позначається неадекватний і надмірний страх перед акулами, і гібридний термін cetophobia (лат. cetus, і m – під яким в античності розумілася велика морська тварина, як-от дельфін, кит тощо + гр. φόβος страх) – боязнь китів;

4) *страх перед рептиліями* позначається терміном грецького походження herpetophobia (гр. έρπετόν плазун

² Bieliaieva O. M. Latynsko-ukrainskyi slovnyk klinichnykh terminiv [Latin-Ukrainian Explanatory Dictionary of Clinical Terms], Kyiv, VSV «Medysyna», P. 137 [in Ukrainian].

³ Savchuk H. O. Latynski nazvy spetsyfichnykh fobii [Latin names of specific phobias], Zakarpatski filolohichni studii, 2023, vypysk 27, Vol. 3, P. 114-117, URL: http://zfs-journal.uzhnu.uz.ua/archive/27/part_3/21.pdf [in Ukrainian].

⁴ Anhlo-ukrainskyi iliustrovanyi medychnyi slovnyk Dorlanda u dvokh tomakh [Dorland's English-Ukrainian Illustrated Medical Dictionary in Two Volumes], Lviv: Nautilus, 2002, 2003, T. 1-2, 2688 p. Bieliaieva O. M., Zhdan V. M., Tsisyk A. Z. Latynsko-ukrainskyi medychnyi entsyklopedychnyi slovnyk [Latin-Ukrainian Medical Encyclopedic Dictionary], u 2-kh t. Kyiv, VSV «Medysyna», 2020, Vol. 1. A–M, 344 p. Vol. 2. N–W, 456 p.

⁵ KKh-10: Klas V. Rozlady psykhyky ta povedinky, URL: <https://sutura.org.ua/klas-v-rozlady-psykhyky-ta-povedinky> [in Ukrainian].

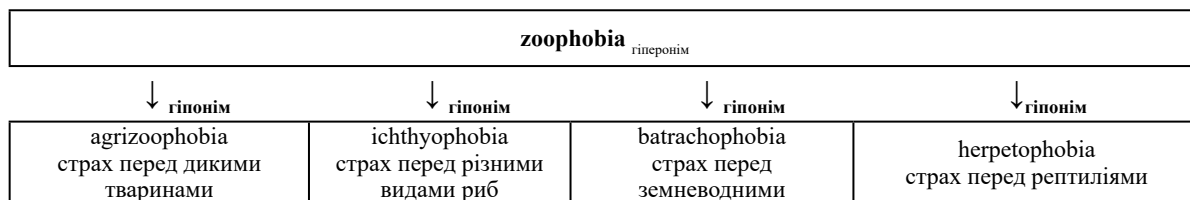
+ гр. φόβος_{страх}) або терміном латино-грецького походження *serpentophobia* (лат. *serpens*, *ntis*_{повзучий} + гр. φόβος_{страх}) і включає страх перед черепахами, крокодилами, ящірками і зміями. Окремим поширеним випадком герпетофобії є *orphidiophobia* /*orphiophobia* (гр. ὄφις_{змія} + гр. φόβος_{страх}), яким позначають ірраціональний страх перед зміями;

5) фобії, що стосуються *земневодних*, представлені в медицині грецьким терміном *batrachophobia* (гр. βάτραχος_{жаба} + гр. φόβος_{страх}), під яким розуміють страх людини перед земневодними взагалі, в тому числі і жабами, та двома термінами латино-грецького походження: *bufonophobia* (лат. *bufo*,

*onis m*_{жаба} + гр. φόβος_{страх}) і *ranidaphobia* (лат. *rana*, *ae f*_{жаба} + гр. φόβος_{страх}). І хоч обидві ці лексичні одиниці перекладаються як «страх перед жабами», за етимологією вони різняться, бо словом *bufo* позначають клас роду ропух, а латинське слово *rana* використовують для позначення роду жаб;

6) фобії, що стосуються *гризунів*: *musophobia* (гр. μῦς_{миша} + гр. φόβος_{страх}), *muriphobia* (лат. *mus*, *muris m*_{миша} + гр. φόβος_{страх}), *suriphobia* (франц. *souris*_{миша} + гр. φόβος_{страх}) – необґрунтований і непропорційний страх перед мишами.

Гіперо-гіпонімічні відношення поняття «zoophobia» можна представити у вигляді такої схеми:

Подальше дослідження гіперо-гіпонімічних відношень показало, що терміни-гіпоніми можуть виступати гіперонімами щодо термінів нижнього

ступеня конкретизації. Проілюструємо це на прикладі терміна «боязнь диких тварин»:

Гіперонімізм *insectophobia/entomophobia* охоплює такі конкретні видові поняття:

1) терміни, які називають страх людини перед *жалоючими/ кусючими комахами*. На нашу думку, центральним у цій групі можна вважати грецький термін *spidophobia* (гр. κνίδη_{кропива} + гр. φόβος_{страх}) у значенні «боязнь кусючих комах». Сюди відносимо *ariphobia* (лат. *apis*, *is f*_{бджола} + гр. φόβος_{страх}) і *melissophobia* (гр. μέλισσα_{медоносна бджола} + гр. φόβος_{страх}) – безпідставний страх людини перед бджолами; *sphechophobia* (гр. σφήξ_{оса} + гр. φόβος_{страх}) – страх перед осама; *myrmecophobia* (гр. μύρμηξ_{мураха} + гр. φόβος_{страх}) – психічний розлад, при якому людина має надмірний і неприродний страх перед мурахами; *anopheliophobia* (гр. ἀνωφέλης – марний, нікчемний, шкідливий) + гр. φόβος_{страх}) – боязнь комарів, зокрема малярійних;

2) терміни, представлені *паразитами-комахами*. Йдеться, насамперед, про психологічний страх або фобії, пов'язані з комахами-паразитами – *parasitophobia* (гр. παράσιτος_{нахлібник} + гр. φόβος_{страх}). На нашу думку, цей термін є гіпонімом щодо гіпероніма *insectophobia/entomophobia*, оскільки стосується виключно комах-паразитів, які живляться кров'ю тварин і людей,

та гіперонімом стосовно конкретних ектопаразитів. Наведемо деякі приклади: поняття «нав'язливий острах вошивості» позначається терміном латино-грецького походження *pediculophobia* (лат. *pediculus*, *i m*_{воша} + гр. φόβος_{страх}) або терміном грецького походження

phthiriophobia (гр. φθεῖρ_{лобкова воша} + гр. φόβος_{страх}). Усі сучасні словники вважають ці терміни синонімами, але звернення до етимології вихідних слів вказує, що ці назви конкретизують два морфотипи вошей, які уражують різні частини тіла людини: рід *Pediculus*, зокрема *Pediculus humanus capitis* – головна воша, середовищем проживання якої є волоссяний покрив голови, і рід *Phthirus*, а саме *Phthirus pubis* – лобкова воша, яка паразитує в лобковій ділянці, а іноді й волосся на грудях, під пахвами або бровах, але ніколи на голові.

3) фобії, спровоковані представниками класу *павукоподібних*. Чи не найвідомішою з них є *arachnophobia* (гр. ἀράχνη_{павук} + гр. φόβος_{страх}) – сильний нерациональний страх перед павуками чи павутиною та *asagorophobia* (гр. ἄσαρος_{кліщ} + гр. φόβος_{страх}) – нав'язлива боязнь кліщів;

4) фобії, пов'язані з комахами ряду *лускокрилі*, до яких належать метелики і молі. До цієї підгрупи відносимо трикомпонентний композит грецького походження *lepidopterophobia* (гр. λεπίς_{луска} + гр. πτερόν_{крило} + гр. φόβος_{страх}) і двокомпонентний термін, кореневий елемент якого сягає німецької мови: *motterphobia* (нім. *Motte*_{міль} + гр. φόβος_{страх}). Більшість лексикографічних джерел вважають ці два терміни синонімами;

5) фобії, спричинені *комахами, які не кусаються*, оскільки у них немає органів, здатних проколувати шкіру: специфічна фобія, яка характеризується нав'язливим страхом перед тарганами, позначається словом грецького походження *katsaridaphobia* (гр. κατσαρίδα_{тарган} + гр. φόβος_{страх}) або гібридним

утворенням blattophobia (лат. blatta тарган + гр. φόβος страх). Для позначення поняття «боязнь мух» використовується термін dipterophobia, який містить у своєму складі три компоненти грецького походження: δι- два + πτερόν крило + φόβος страх. Зауважимо, що для позначення одного із найбільших рядів комах якраз використовується термін Diptera – двокрилі, а розділ ентомології, який вивчає двокрилі комахи, має назву dipterologia. І хоч таргани не належать до кровосмокательних і спеціально людей не кусають, інколи, відчуваючи нестачу води або їжі, таргани можуть болісно кусати в ділянці очей, носа та губ. Щодо мух, то більшість з них не кусаються, за винятком окремих видів (мухи-жигалки та гедзі).

Висновок. Підводячи підсумок вищесказаному, констатуємо наступне:

1) за структурою досліджувані назви специфічних фобій є однослівними двокомпонентними термінами-композиціями, перша частина яких репрезентує назву подразника, а інша містить кінцевий терміноелемент – phobia;

2) морфологічно назви подразників у переважній більшості є іменникового походження; прикметникові основи використовуються зрідка;

3) за етимологією перевага надається назвам подразників грецького походження; значно менше гібридних утворень з використанням основ латинського походження; запозичення з інших мов (іспанська, німецька, французька) є спорадичними. Насмілимося зробити припущення, що з часом кількість запозичень з сучасних мов може збільшитися, особливо

враховуючи вплив англійської мови на сучасну медичну термінологію.

Синиця Валентина – кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов Буковинського державного медичного університету, автор міжнародних та вітчизняних наукових статей, тез, доповідей, співавтор національних підручників з латинської мови для студентів вищих медичних і фармацевтичних навчальних закладів. Коло наукових інтересів: дослідження лексико-семантичних та дериваційних процесів у латинській медичній терміносистемі.

Synytsia Valentyna – Candidate of Philological Sciences, Associate Professor of Foreign Languages Department of Bukovinian State Medical University, author of international and national scientific articles, theses and reports, coauthor of national textbooks on Latin for the students of higher medical and pharmaceutical institutions. Focus of scientific interest: investigation of lexical-semantic and derivative processes in Latin medical terminology.

Мироник Олена – кандидат медичних наук, доцент кафедри інфекційних хвороб та епідеміології Буковинського державного медичного університету, автор наукових та методичних статей. Коло інтересів: гепатологія, медична термінологія.

Myronyk Olena – candidate of Medical Sciences, Associate professor of Bukovinian State Medical University at the Department of Infectious Diseases and Epidemiology, author of scientific and methodological articles. Research interests: hepatology, medical terminology.

Received: 6.05.2025

Advance Access Published: June, 2025

© V. Synytsia, O. Myronyk, 2025